

Kesubos 58b – Limits on Rejecting the Rabbi's Help

תלמוד בבלי מסכת גיטין דף עז עמוד א

מתני'. הזורק גט לאשתו, והיא בתוך ביתה או בתוך חצרה - הרי זו מגורשת; ... חצרה, מה שקנתה אשה קנה בעלה! א"ר אלעזר: בכותב לה דין ודברים אין לי בנכסיה. וכי כתב לה הכי מאי הוי? והתניא: האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו, ואין לי עסק בה, וידי מסולקת הימנה - לא אמר כלום! אמרי דבי ר' נאי: בכותב לה ועודה ארוסה; וכדרב כהנא, דאמר רב כהנא: נחלה הבאה לו לאדם ממקום אחר, אדם מתנה עליה שלא ירשנה; וכדרבא, דאמר רבא: האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו - שומעין לו. מאי כגון זו? כדרב הונא אמר רב, דאמר רב הונא אמר רב: יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה.

Rav Schachter – Eretz Hatzvi p. 188

א. מחילה אבעין

והיה נראה לומר בכונת הגמ', עפ"י מאי דמבאר בגמ' קידושין (טו.) זאת אומרת עבד עברי גופו קנוי, והרב שמחל על גרעונו אין גרעונו מחול. והמתבאר מהך גמרא דקידושין ה"ה, דליכא מחילה אבעין אלא דוקא אשעבדים וזכויות'. ונראה פשוט, דזאת היתה קושיית הגמ', וכי כתב לה הכי מאי הוי, והתניא, האומר לחבירו דין ודברים אין לי על שדה זו... לא אמר כלום, דלשון זו היא לשון של מחילה, ולא שייכא מחילה אבעין. וכן הביא המש"מ פ"ג מוכייה ומתנה בשם מהרי"ק, לדייק כן בלשון הרמב"ם מחל לחבירו חוב שיש לו עליו, או נתן לו

רמב"ם הלכות אישות פרק

טו הלכה א

האשה שהרשת את בעלה אחר הנישואין שימנע עונתה הרי זה א מותר, במה דברים אמורים בשהיו לו בנים שכבר קיים מצות פריה ורבייה אבל אם לא קיים חייב לבעול בכל עונה עד שיהיו לו בנים מפני שהיא מצות עשה של תורה

הפקדון שהיה מופקד אצלו, הרי זו מתנה הנקנית בדברים בלבד, ואין צריך דבר אחר וכו'. ומשמע להדיא מדקדוק לשון הרמב"ם, דדוקא גבי חוב מהניא מחילה, ואילו לגבי פקדון, אם אמר פקדון זה שבידי מחול לך, לא אמר כלום, דלא מהניא מחילה אבעין.

וע"ז תירצו בגמ' גיטין, בכותב לה ועודה ארוסה וכדרב כהנא וכו'. דלסלק את עצמו מנזנות אכילת פירות דינו שוה לסילוק מירושה דמהני דוקא בעודה ארוסה, ולא לאחר הנישואין.

משנה למלך הלכות אישות פרק טו

[א] האשה שהרשת את בעלה וכו'. משמע מדברי רבינו ז"ל דקודם נישואין לא

מהני ואי אמרינן דנתינת רשות הלזו מדין מחילה נגעו בה תינח דקודם נישואין לא מהני משום דלא חל עדיין חיוב עונה וקו"ל דכשם דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ה"נ אין אדם מוחל דבר שלא בא לעולם וכמ"ש הר"ן בתשובה סי' נ"ג אלא אי אמרת דאינו אלא נתינת רשות בעלמא (א"ה כמו שנתבאר) שני הצדדין בדברי הרב המחבר לעיל פ"ז מהלכות אלו דין י' יע"ש) אמאי לא מהני הרי בר"פ הכותב אוקימנא למתני' בכותב לה בעודה ארוסה וכתב הר"ן שם והרשב"א סי' תתק"ס דדוקא בעודה ארוסה מהני סילוק אע"פ שעדיין לא זכה בנכסיה אבל קודם אירוסין לא מהני סילוק משום דאין אדם מסתלק מדבר שעדיין אין לו שום זכות בו.

שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן טט

סעיף ד - מעשה ידיה כנגד מזונותיה לפיכך אם אמרה איני ניזונית ואיני עושה שומעין לה: הגה וע"ל סימן פ' י"א דכל אשה האומרת איני ניזונית ואיני עושה נתבטלה התקנה ואינה יכולה לחזור בה ולומר אני ניזונית ואני עושה (ב"י בשם הר"ן שכ"כ בשם הרא"ה) ויש חולקין (הר"י כ"ג) וכל שאינה ניזונית אין לה כסות דהוא בכלל המזונות (שם בהר"ן) אבל הבעל שאמר איני זנך ואיני נוטל מעשה ידיך אין שומעין לו (אבל יוכל לומר צאי מעשה ידיך במזונותיך ומה שאינו מספיק אשלים לך (הר"ן פרק המדיר):

סעיף ה - אם היא אומרת איני נותנת לך פירות ואיני חפצה שתפדני אם אשבה אין שומעין לה כדי שלא תתערב בין הכותים וכן בירושה וקבורה אין אחז מהם יכול לומר איני קובר ואיני יורש אלא קובר ויורש (ר"ן פ' נערה)

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ז עמוד ב

אלא אמר רב אחא בר יעקב: אי איכא לדמויי - לב"ח מדמינן ליה, בעל חוב דיניה בבינונית, ואי א"ל: הב לי זיבורית טפי פורתא, א"ל: אי שקלת כדינך שקול כדהשתא, ואי לא - שקיל כי יוקרא דלקמיה

שיטה מקובצת מסכת בבא קמא דף ז עמוד ב

רא"ש - כתב הרא"ש ז"ל: וריב"א הקשה ונימא בעל חוב לא ניחא לי בתקנתא דרבנן ובעינא למשקל כדינאי בזיבורית. ותירץ דאין אומרים אי איפשי בתקנת חכמים אלא להחזיק את מה שבידו כגון גבי אשה לקמן גבי לוקח אבל להוציא מיד אחר כגון הכא לא. ע"כ.

מהר"י כץ - ובהא מיתרצא נמי הא דפריך הר"י הלכן בריש כתובות דקאמר התם הגיע זמן באחד בשבת אינו מעלה לה מזונות ואמאי תימא ליה טעמא מאי איני נישאת משום דתקנתא דידי דשקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמח עמה שלושה ימים אנא בהאי תקנתא לא ניחא לי כדרבא. אלא יש לומר דתקנתא דרבא לא מהניא להוציא ממון. מהר"י כהן צדק ז"ל.